

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1313

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FVD) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *de publicatie van De Andere Krant «Werkte Bellingcat samen met NCTV voor aanval op MH17-journalisten?»* (ingezonden 2 februari 2024).

Antwoord van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 25 maart 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1087.

Vraag 1

Bent u bekend met de publicatie van De Andere Krant «Werkte Bellingcat samen met NCTV voor aanval op MH17-journalisten?»¹ En bent u bekend met de publicatie van The Grayzone «FOI raises further questions about Bellingcat coordination with Western intelligence»?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft Bellingcat het artikel – zoals vermeld in het artikel van De Andere Krant – voor publicatie ter inzage gegeven aan de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) of «een andere Nederlandse overheidsinstelling»? Indien dit niet zo is, heeft iemand anders wellicht het artikel aan de NCTV doen toekomen voor publicatie?

Antwoord 2

Bellingcat heeft het artikel voor publicatie niet ter inzage gegeven aan de NCTV en voor zover mij bekend ook niet aan een andere overheidsinstelling. Het artikel was al op de website van Bellingcat gepubliceerd op het moment dat de NCTV dit deelde met andere ministeries.

¹ De Andere Krant, 28 december 2023, *Werkte Bellingcat samen met NCTV voor aanval op MH17-journalisten?* (<https://deanderekrant.nl/nieuws/werkte-bellingcat-samen-met-nctv-voor-aanval-op-mh17-journalisten-2023-12-27>).

² The Grayzone, 30 november 2023, *FOI raises further questions about Bellingcat coordination with Western intelligence* (<https://thegrayzone.com/2023/11/30/bellingcat-collusion-western-intelligence/>).

Vraag 3

Heeft de NCTV of een andere Nederlandse overheidsinstelling opdracht gegeven aan Bellingcat om het artikel te produceren?

Antwoord 3

Nee.

Vraag 4

Heeft de NCTV of een andere Nederlandse overheidsinstelling Bellingcat benaderd met het idee iets te schrijven over Bonanza Media?

Antwoord 4

Nee.

Vraag 5

Heeft de NCTV of een andere Nederlandse overheidsinstelling op enigerlei wijze een bijdrage geleverd aan het artikel, bijvoorbeeld in de vorm van aanlevering van informatie, het schrijfproces of financiering?

Antwoord 5

Nee.

Vraag 6

Heeft NCTV of een andere overheidsorganisatie voor publicatie van het Bellingcat-artikel contact gehad met journalisten? Zo ja, waarom en met welke journalisten?

Antwoord 6

Nee.

Vraag 7

Heeft de NCTV of een andere Nederlandse overheidsinstelling contact met Bellingcat? Indien dit het geval is, wie, binnen de Nederlandse overheid, heeft waarover dan contact met Bellingcat? Werkt de NCTV of een andere Nederlandse overheidsdienst mee aan de totstandkoming van publicaties van Bellingcat?

Antwoord 7

Voor zover mij bekend is er geen sprake van structureel contact tussen de rijksoverheid en Bellingcat. Vanuit de overheid vinden veelvuldig gesprekken plaats met allerlei maatschappelijke organisaties, bedrijven, media en dergelijke. Dit kan zijn om beleid te toetsen, kennis op te doen of simpelweg een uitwisseling van gedachten. Bellingcat heeft hierin geen andere positie dan andere partijen. De rijksoverheid werkt niet mee aan de inhoudelijke totstandkoming van publicaties van Bellingcat. Eventuele vragen van Bellingcat worden door de rijksoverheid op dezelfde manier in behandeling genomen als vragen van andere media.

Vraag 8

Klopt het dat de Nederlandse overheid Bellingcat als een «goed doel» beschouwt? Zo ja, waarom beschouwt de Nederlandse staat Bellingcat als een «goed doel»?

Antwoord 8

Ik neem aan dat bedoeld wordt of sprake is van een algemeen nut beogende instelling (ANBI). In het ANBI-register op de website van de Belastingdienst is een stichting met de naam Bellingcat opgenomen. Dat betekent dat de desbetreffende stichting de ANBI-status heeft. Een instelling zoals een stichting kan de ANBI-status verkrijgen als de instelling (onder meer) uitsluitend of nagenoeg geheel (ten minste 90%) het algemeen nut beoogt (artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen).

Vraag 9

Is het correct dat Bellingcat miljoenen euro's heeft ontvangen van de Nationale Postcodeloterij?

Antwoord 9

Bellingcat heeft tweemaal een schenking van de Nationale Postcode Loterij ontvangen. In 2019 ontving Bellingcat een bijdrage van 500.000 euro en in 2021 een bijdrage van 1 miljoen euro.

Vraag 10

Is er ooit overleg geweest tussen Nederlandse ambtenaren en de organisatie van Postcodeloterij over donaties aan Bellingcat?

Antwoord 10

Nee, er is geen overleg geweest tussen Nederlandse ambtenaren en de organisatie van de Nationale Postcode Loterij over donaties aan Bellingcat.

Vraag 11

Heeft de NCTV de inhoud van het Bellingcat-artikel op feitelijke getoetst voordat de NCTV het doorstuurde aan de ministeries? Indien dit het geval is, wat was de conclusie van deze toets? Indien dit niet het geval is, waarom heeft de NCTV een artikel met de ministeries gedeeld dat mogelijk feitelijk onjuist is en «desinformatie» bevat?³

Antwoord 11

Bij verschijnen van bijvoorbeeld een artikel, rapport of nieuwsitem waarvan verwacht wordt dat het tot vragen van overige media of de Tweede Kamer leidt, is het gebruikelijk dat een woordvoeringslijn wordt voorbereid. Dat was ook het geval bij het artikel van Bellingcat. Of het artikel feitelijk juist is, staat hier los van.

Vraag 12

Bent u bekend met het feit dat Bellingcat sinds de oprichting gefinancierd wordt door de National Endowment for Democracy (NED) die op zijn beurt volledig gefinancierd wordt door het Amerikaanse Congres? En bent u bekend met het feit dat oprichter van de NED Allen Weinstein in The Washington Post van 22 september 1991 heeft verklaard: «Veel van wat we vandaag doen, werd 25 jaar geleden nog heimelijk gedaan door de CIA.»? Zijn, wat u betreft, gezien dit alles, contacten tussen de Nederlandse autoriteiten en Bellingcat eigenlijk wel wenselijk?

Antwoord 12

Gelet op de door u aangehaalde berichtgeving zie ik geen reden te twijfelen aan de wenselijkheid van eventueel contact tussen de Nederlandse autoriteiten en Bellingcat. Dat Bellingcat niet onafhankelijk zou zijn en aan de leiband van overheden zou lopen is niet een feitelijk beeld dat ik herken.

³ Bellingcat, 12 november 2020, The GRU's MH17 Disinformation Operations Part 1: The Bonanza Media Project (<https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2020/11/12/the-grus-mh17-disinformation-operations-part-1-the-bonanza-media-project/>).